

Ayşe Şekibe Şekib İnel (1886-1970)

Kapak Görseli Kaynağı:
TBMM Albümü 1920-2010.

TBMM'ye giren ilk kadın milletvekillerinden biri olan (Ayşe) Şekibe Şekib İnel, 1886'da İstanbul'da doğmuştur. Babası Şekip Bey, annesi Fatma Şefika Hanımdır. 1905'te Mehmet Kemalettin Bey'le evlenen Şekibe Hanım, Yusuf Cemil Akkavuk'un annesidir. Gençlik dönemini İstanbul'da geçiren Şekibe Şekib, Kız Sanayi Mektebinin orta kısmını ve Almanca Mektebini bitirmiştir. İyi derecede Almanca bilen İnel, oğlunu okutmak için Almanya'ya giderek bir müddet de burada kalmıştır.

Akşam, 8 Şubat 1936

4 Aralık 1934'te Türk kadınına seçme ve seçilme hakkının verilmesinin ardından, 5 Şubat 1935 tarihinde CHP'nin Bursa milletvekili adayı olarak listede yer almıştır. 8 Şubat 1935 tarihinde yapılan seçimlerde 1051 oy alarak TBMM'ye girmeye hak kazanmıştır.

Milletvekili seçilmeden önce Bursa'nın İnegöl ilçesi İsvaeren köyünde çiftçilikle uğraşan Şekibe İnel, çevresinde çok sevilen ve sayılan biri olarak tanınmıştır. TBMM'ye seçilmesi ise köylüleri çok mutlu etmiştir.

Kurun Gazetesi adına, 20 Şubat 1935'te kendisiyle röportaj yapan H. Uğurlu'nun, "Mecliste hangi sahada çalışmak ve

nelere ait kanun teklifleri yapmak niyetindedesiniz?" sorusuna Őu cmlerle cevap vermiŐti: "Saylavliğım yeni olduğundan Meclis iŐlerine bittabi Ankara'ya gittikten sonra esaslı surette vukuf peydah edeceğim. Onun iÇin Őimdiden uzun izahat verememekte beni haklı görürsünüz. Mamafih hatırımdan bazı Őeyler geŐmiyor değil. Mesela yirmi Őu kadar senelik uzun bir müddet köylüler arasındayım. Onların iktisadi ve iŐtimai dertlerine yakından vakıfım. Devletimizin temeli olan köylünün her alandaki durumu kıvanŐ verecek derecede düzelmiŐtir. Fakat biz inkılpŐi ulus her yeni günde yeni bir iyilik yaratmak azmindeyiz. Onun iÇin ŐiftŐilerin daha fazla kazanmasını temin edecek müeyyideler lazımdır ve öteki alanlardaki durumlar da buna bağlıdır."

1 Mart 1935'te ant iŐerek TBMM'nin V. Dönem ŐalıŐmalarına katılan Şekibe insel, 7 Mart 1935'te mazbatasını almıştır.

Şekibe insel, milletvekili seŐildikten kısa süre sonra seÇim bölgesini ziyaret etmiştir. Bursa'da yayınlanan Hakkın Sesi adlı gazete, bu ziyareti, "Bursa Saylavı Bayan Şekibe Şehrimizde" baŐlıđıyla haber yapmıŐtır. Haberin detayında ise Őu bilgilere yer verilmiştir: "Millet Meclisi azalığına seŐilen inegll Bayan Şekibe, evvelki gün Őehrimize gelmiŐ ve İzmir oteline konuklanmıŐtır. Bir haftadan beri inegöl köylerini ziyaret eden yeni Saylav Bayan Şekibe, bilhassa köylü bayanlarla yakından alakalanarak her birini ayrı ayrı dinlemiŐ, onların dert ve ihtiyaŐlarıyla uđraŐacađını söylemiŐtir. Saylav Şekibe'nin buradan İstanbul'a oradan da Ankara'ya gideceği haber alınmıŐtır."

CHP milletvekilleri 1935 yılının yaz ayında, seÇim bölgelerine giderek buralarda incelemelerde bulunmuŐlar, dönüŐlerinde dolaŐtıkları illerin ve ilŐelerin sorunlarına ve ihtiyaŐlarına dair raporlar hazırlamıŐlardır. Şekibe insel ve diğer Bursa milletvekilleri de seÇim bölgesinde yaptıkları tetkikleri raporlaŐtırmıŐlardır. Bu raporda, öncelikle, ilŐelerin nüfusunun Őokluđuna göre nüfus memuru adedinin Őođaltılması, posta ve telgraf binasının yapılması, ortaokulun tamir edilmesi, vilayette üretilen konservelerin dıŐarı gönderilebilmesi iÇin Őeker ve tenekenin tüketim vergisinden muaf tutulması gibi konulara deđinilmiŐtir. Raporun devamında, Orhaneli ilÇesinde orman kesme izni verilmediğinden kaŐakŐılıđın fazla olduğu, bu durumun mahkemeleri meŐgul ettiği, mevcut hkimin iŐlere yetiŐemediđi ve bu nedenle ikinci bir hkimin tayininin gerekli olduğu belirtilmiŐtir. İznik ilÇesinde sulh hkimliğinin yeterli gelmediği, ayrı bir hkimlik teŐkilatının yapılmasının uygun olacağı, bağlar ve zeytinliklerde ŐeŐitli hastalıklar görüldüğü ve bir uzman

gönderilerek tedavisinin sağlanması, üzerinde durulan diğer problemler arasındadır. Mudanya’da yapılan incelemeler sonucu bu ilçenin de bazı önemli ihtiyaçları ve sorunları tespit edilmiştir. Milletvekilleri bahsi geçen sorunları şöyle sıralamıştır: Bölgenin sıtma mücadele mıntikasına dâhil edilmesi, ihraç iskelesi olan bu ilçeye bir veteriner atanması, zeytinin takas malları arasına alınması, gümrükteki sınırlamaların kaldırılması, özel ihtiyaç için yapılan şaraplardan tekeli vergisi alınmaması. İnegöl’de sıtmanın çoğaldığı ve bu nedenle çeltik ekiminin sınırlandırılması, Yenişehir’de bir hayvan istasyonunun yapılması, Gemlik’te zeytincilikle ilgili bir enstitünün açılması, Orhangazi’de hükümet ve belediye doktorunun olmaması, zeytin ağaçlarında görülen hastalıklara yönelik tedbirlerin alınması, Şekibe İnel ve diğer Bursa milletvekillerinin raporda yer verdikleri öbür başlıklardan bazılarıdır. Karacabey ilçesinde Susurluk, Hanıfdere, Karadere mecralarının temizlenmesi, bakla, nohut, tütün gibi tarım ürünlerinde bazı hastalıkların görüldüğü, bunları yok etmek için tedbirler alınması gerektiği, burada bulunan çivi fabrikalarının birleşerek fiyatları yükselttiği, bu vurgunculuğa engel olunması gibi hususlara da raporda yer verilmiştir.

Şekibe İnel’in siyasi hayatı, V. Dönem’le sınırlı kalmıştır. Bu dönem boyunca Ziraat Encümeni azası olarak görev yapmış ancak Genel Kurul’da hiç söz almamıştır. VI. Dönem için aday gösterilmeyen İnel, 29 Mart 1970 tarihinde vefat etmiştir.

SADET ALTAY

KAYNAKÇA

Başkanlık Cumhuriyet Arşivi, Fon Kodu:490.1., Yer No: 357.1497.1., (10.2.1935).

Başkanlık Cumhuriyet Arşivi, Fon Kodu: 490-1., Yer No: 725.484.1., (1935).

“B.M. Meclisinin Dünkü Toplantısında İhtisas Encümeni Azaları Seçildi”, **Cumhuriyet**, 10 İkinciteşrin 1936.

“Bu Sabah On Birde Reylerin Atılmasına Başlandı”, **Akşam**, 8 Şubat 1935.

“Bursa Saylavı Bayan Şekibe Şehrimizde”, **Hakkın Sesi**, 19 Şubat 1935.

“Dün Kamutay İhtisas Encümenleri Seçildi”, **Kurun**, 9 Mart 1935.

“Fırka Saylav Namzetleri Listesi Dün Neşredildi”, **Cumhuriyet**, 5 Şubat 1935.

H. Uğurlu, “Yeni Saylavlarımız- Bayan Şekibe İnel İle Bayan Ferruh Gübgüb”, **Kurun**, 20 Şubat 1935.

“Kamutayın Dünkü İçtimainde Encümenler Seçimi Yapıldı”, **Ulus**, 8 Sontesşrin 1938.

“Mebus Namzet Listesi İlan Olundu”, **Cumhuriyet**, 25 Mart 1939.

“Saylav Seçimi Bitti”, **Hakkın Sesi**, 11 Şubat 1935.

“Saylav Seçimine Doğru”, **Son Posta**, 6 Şubat 1935.

“Saylav Seçimi Dün Yapıldı”, **Ulus**, 9 Şubat 1935.

“Seçim Hazırlıkları Bitiyor”, **Zaman**, 6 Şubat 1935.

“Yeni Saylavlar Dün Seçildi”, **Zaman**, 9 Şubat 1935.

TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: IV, Cilt: 25, 5.12.1934.

TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: V, Cilt:1, 1.3.1935.

TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: V, Cilt:1, 7.3.1935.

TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: V, Cilt:13, 9.11.1936.

TBMM Zabıt Ceridesi, Devre V, Cilt:20, 5.11.1937.

TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: V, Cilt:27, 7.11.1938.

“Türk Kadını Haklarının En Büyüğünü Aldı”, **Cumhuriyet**, 6 Birincikanun 1934.

Türk Parlamento Tarihinde Kadın Parlamenterler 1935-2009, Hazırlayanlar: Semra Gökçimen, Ankara 2009.

17/08/2022 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/ayse-sekibe-sekib-insel-1886-1970/?pdf=3924> adresinden erişilmiştir